

**Tillämpningsanvisningar för
bestämmelser om omställningsstöd och
pension för förtroendevalda (OPF-KR)
Att gälla from 2026-10-15**

Framtagen av: HR-avdelningen

Datum: 2026-04-27

Version: 1.0

LILLA EDETS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Allmänt	4
Definitioner	4
Pensionsmyndighet	4
Ansökan om förmåner	4
Uppgiftsskyldighet	4
Omfattning.....	4
Förtroendevald som innehaft uppdrag hos annan huvudman	4
Information	5
Omställningsstöd enligt OPF-KR	5
Aktiva omställningsinsatser	5
Riktlinjer för aktiva omställningsinsatser	6
Ansökan.....	6
Beslut	6
Kostnadsram	6
Uppgiftsskyldighet	6
Ekonomiskt omställningsstöd.....	6
Starttidpunkt för ekonomiskt omställningsstöd.....	6
Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning.....	7
Ansökan och utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd	7
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd	7
Storlek	7
Utbetalningstid	7
Regler för förlängt ekonomiskt omställningsstöd	8
Ansökan och utbetalning av förlängt ekonomiskt omställningsstöd	8
Samordning med förvärvsinkomst	8
Minskning av ekonomiskt omställningsstöd	8
Indragning av ekonomiskt omställningsstöd	9
Pensionsbestämmelser enligt OPF-KR	9
Ålderspension.....	9

Små pensionsavgifter	10
Pensionsinformation.....	10
Ansökan om ålderspension	10
Efterlevandeskydd	10
Ansökan om att ta bort efterlevandeskydd.....	10
Ansökan om utbetalning av efterlevandeskydd	10
Sjukpension	10
Ansökan.....	11
Familjeskydd	11
Ansökan.....	11

Allmänt

Tillämpningsanvisningarnas syfte är att precisera och underlätta tillämpningen av OPF-KR i Lilla Edets kommun. Om det skulle uppstå situationer där tillämpningsanvisningarna upplevs motsäga OPFKR, gäller bestämmelserna enligt respektive reglemente före anvisningarna.

Anvisningarna utgår från respektive paragrafs lydelse i OPF-KR med tillhörande dokument, såsom de presenterats som förslag från Sveriges kommuner och regioner och ska läsas tillsammans med dessa.

Definitioner

Med fritidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar mindre än 40 procent av heltid.

Med deltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag är på deltid men omfattar minst 40 procent av heltid.

Med heltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar heltid.

Varje ny mandatperiod betraktas som ett nytt tillträde av uppdrag.

Pensionsmyndighet

Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet och har till uppgift att tolka och tillämpa OPF-KRs regler inom ramen för dessa tillämpningsanvisningar.

Ansökan om förmåner

Ansökan om förmåner enligt OPF-KR görs hos kommunens pensionsmyndighet på det sätt som pensionsmyndigheten bestämmer. Ansökan ska vara skriftlig.

Uppgiftsskyldighet

Den förtroendevalda är skyldig att lämna de uppgifter kommunen begär och som behövs för att kunna bedöma rätten till samt beräkna förmåner. Utebliven uppgift enligt kommunens anvisningar medför att utbetalning inte sker eller att pågående utbetalning stoppas.

Omfattning

OPF-KR gäller endast förtroendevalda som avses i 4 kap 1 § kommunallagen som fullgör uppdrag i Lilla Edets kommun. Bestämmelserna är alltså inte tillämpliga på personer som kommunen utser till att fullgöra uppdrag hos andra juridiska personer, som till exempel bolag.

Förtroendevald som innehåft uppdrag hos annan huvudman

Vid beslut om vilket regelverk som är tillämpligt för respektive förtroendevald bortses från nuvarande eller tidigare uppdrag hos andra huvudmän än Lilla Edets kommun.

En förtroendevald som tillträtt sitt uppdrag i Lilla Edets kommun före valet 2014 och vid tillträdet haft rätt till egenpension på grund av annat uppdrag hos annan huvudman, omfattas inte av PBF. En sådan förtroendevald tjänar i stället in pension enligt OPF-KR från och med 2015-01-01.

Information

Kommunens förtroendevalda kan i första hand kontakta KPA pension vid frågor om sina pensions- och omställningsförmåner i uppdraget. Kontaktuppgifter till extern pensionsadministratör fås av HR-avdelningen och via kommunens hemsida. Informationsträffar i grupp erbjuds regelbundet och individuell information erbjuds via KPAs pensionsadministratör.

I samband med hel- eller deltidspolitikers avgång från sitt uppdrag, lämnar pensionsmyndigheten dessa tillämpningsanvisningar som information angående rutiner för ansökan om pensions- och omställningsförmåner. Den förtroendevalda ansöker själv om pension- och omställningsförmåner.

Omställningsstöd enligt OPF-KR

Förtroendevalda som innehar uppdrag på sammanlagt minst 40 % i Lilla Edets kommun, som avgår efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid i kommunen som hel- eller deltidspolitiker, och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till aktiva omställningsinsatser.

Aktiva omställningsinsatser syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag. När längden på sammanhängande uppdragstid ska bedömas, anses inte föräldraledighet, ledighet för sjukdom eller liknande som avbrott i uppdragstiden.

Aktiva omställningsinsatser

Rätt till aktiva omställningsinsatser har den som vid avgången innehar uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i Lilla Edets kommun och har minst fyra års sammanhängande uppdragstid som hel- eller deltidspolitiker i kommunen.

- Förtroendevalda som uppnått i 32 § LAS (lag om anställningsskydd) angiven ålder vid den tidpunkt då OPF-KR började gälla i kommunen och för individens uppdrag omfattas inte av reglerna.

OPF-KR består av följande förmåner:

Pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Riktlinjer för aktiva omställningsinsatser

Förtroendevalda ska erbjudas möjlighet till aktiv omställningsinsats. Den förtroendevalda ansvarar för att ta fram förslag till insats. Pensionsmyndigheten anvisar utförare för de aktiva omställningsinsatserna. Insatserna kan som längst pågå tolv månader efter avgången från uppdraget.

Ansökan

Den förtroendevalda ska ansöka om aktiv omställningsinsats senast 3 månader efter avgången från uppdraget. Insatsen ska vara påbörjad senast 6 månader efter avgången.

Beslut

Beslut om aktiva omställningsinsatser fattas av pensionsmyndigheten efter ansökan från den förtroendevalda.

Kostnadsram

Aktiva omställningsinsatser får uppgå till högst ett halvt prisbasbelopp. Omställningsinsatsernas omfattning och innehåll kan skilja sig åt mellan olika individer.

Uppgiftsskyldighet

Den som beviljats aktiva omställningsinsatser ska kunna styrka sitt deltagande på det sätt som kommunen fastställer.

Ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som innehar uppdrag på sammanlagt minst 40 % i Lilla Edets kommun och som avgår efter minst ett års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till ekonomiskt omställningsstöd.

Den förtroendevalda har rätt till tre månaders ekonomiskt omställningsstöd per fullgjort år i uppdraget. Ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut under max 3 år och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalda uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Ekonomiskt omställningsstöd beräknas och handläggs av SOLTAK AB. Kommunen står för kostnaden.

Starttidpunkt för ekonomiskt omställningsstöd

Den tidsperiod som den förtroendevalda har rätt till ekonomiskt omställningsstöd börjar löpa dagen efter avgången från det uppdrag som gett rätt till förmånen. Uttaget av det ekonomiska omställningsstödet kan inte skjutas upp.

Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna bestämmelse om särskilda skäl föreligger.

Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning

Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning krävs från första dagen med ekonomiskt omställningsstöd.

För att ha rätt till ekonomiskt omställningsstöd krävs att den förtroendevalda:

- är inskriven på arbetsförmedlingen, är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete eller
- bedriver studier som berättigar till ledighet enligt studieledighetslagen eller
- har ett nytt arbete.

Den egna aktiviteten ska intygas av den förtroendevalda i samband med ansökan om ekonomiskt omställningsstöd. Om den förtroendevalda inte sökt arbete i tillräcklig omfattning, inte tagit erbjudet arbete, eller inte inkommit med underlag som styrker egen aktivitet, kan den förtroendevalda bli skyldig att återbetala hela eller delar av det utbetalda omställningsstödet. Utbetalningarna upphör om den förtroendevalda tillträder nytt uppdrag i kommun eller region på minst 40 procent, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Beslut om återbetalning fattas av pensionsmyndigheten.

Ansökan och utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd

Ansökningsblankett finns på SOLTAK AB:s webbplats.

För att få retroaktiv utbetalning från första dagen ska ansökan göras inom tre månader efter avgången från uppdraget. I annat fall beviljas förmånen från ansökningstillfället utan retroaktivitet.

Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna tidsfrist om särskilda skäl föreligger.

Maximalt tre månaders ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut retroaktivt, räknat från ansökningstillfället.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda med minst 40 procents uppdrag i Lilla Edets kommun, som avgår efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid i kommunen, kan få förlängt omställningsstöd.

Storlek

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges efter årsvis ansökan från den förtroendevalda. Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldas genomsnittliga månadsarvode gånger 12 under det senaste året och utges med 60 procent av underlaget.

Utbetalningstid

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan ges från tidigaste uttagsålder för allmän pension, endast direkt efter att ekonomiskt omställningsstöd tagit slut, och som längst till och med månaden innan den förtroendevalda uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalda tillträder nytt uppdrag i kommun eller region på minst 40 procent, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Regler för förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Samma regler som för ekonomiskt omställningsstöd gäller även för förlängt ekonomiskt omställningsstöd, med följande undantag:

- Det förlängda omställningsstödet beviljas och betalas ut för ett år i taget.
- Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning krävs under hela den tid den förtroendevalda har rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Ansökan och utbetalning av förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Den förtroendevalda ska ansöka om förlängt ekonomiskt omställningsstöd senast två månader innan rätten till förlängt ekonomiskt omställningsstöd inträder.

För fortsatt utbetalning efter en beviljad period med förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs förnyad ansökan senast en månad innan den nya utbetalningsperioden ska påbörjas.

Maximalt två månaders förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut retroaktivt, räknat från ansökningstillfället.

Samordning med förvärvsinkomst

För ekonomiskt omställningsstöd såväl som för förlängt ekonomiskt omställningsstöd sker samordning med annan förvärvsinkomst från och med första utbetalningsmånaden och omfattar all förvärvsinkomst, oavsett källa. Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av prisbasbeloppet per månad. Avgiftsbestämd ålderspension enligt OPF-KR 26 samordnas däremot inte med förvärvsinkomst.

Den förtroendevalda ska varje månad lämna inkomstuppgift. Detta ska göras senast den tionde i månaden efter att inkomsten betalats ut. Inkomstuppgift ska lämnas även de månader som förvärvsinkomsten är noll kronor.

Inlämnad inkomstuppgift är en förutsättning för att ekonomiskt omställningsstöd ska betalas ut. Om inkomstuppgift inte har lämnats in, sker ingen utbetalning förrän inkomstuppgiften har kommit SOLTAK AB tillhanda.

Avstämning sker i efterhand och kan innebära att det förtroendevalda ska ha större eller mindre ersättning, vilket då korrigeras genom ytterligare utbetalning från SOLTAK AB eller återbetalning från den förtroendevalda.

Blankett för inkomstuppgift finns hos kommunens pensionshandläggare på SOLTAK AB.

Minskning av ekonomiskt omställningsstöd

Om den förtroendevalda under tiden med ekonomiskt omställningsstöd utför arbete *utan ersättning* eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst, kan kommunen besluta att minska det ekonomiska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som kan anses vara skälig. Beslut härom fattas av pensionsmyndigheten.

Indragning av ekonomiskt omställningsstöd

Pensionsmyndigheten kan besluta att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd när det gäller såväl aktivt omställningsstöd som ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft.

Den förtroendevalde är skyldig att meddela den lokala pensionsmyndigheten om en sådan dom. Om en lagakraftvunnen dom innebär fängelse i lägst två år ska utbetalt omställningsstöd återbetalas. Det är möjligt att komma överens om att utbetalning av stöd tills vidare ska anstå till dess att dom meddelats och vunnit laga kraft.

Pensionsmyndigheten kan också helt dra in det ekonomiska omställningsstödet om den förtroendevalda dömts för brott som medfört att denne skilts från förtroendeuppdraget i Lilla Edets kommun, eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det är sannolikt att den förtroendevalda skulle ha skiljts från uppdraget om den förtroendevalda fortfarande innehaft det.

Pensionsbestämmelser enligt OPF-KR

Pensionsbestämmelserna enligt OPF-KR gäller alla förtroendevalda som väljs första gången 2014 eller senare med undantag av dem som vid tillträdet av uppdrag i Lilla Edets kommun:

- har rätt att uppbära egenpension på grund av anställning
- har rätt att uppbära egenpension enligt PBF eller annat motsvarande regelverk, på grund av uppdrag hos Lilla Edets kommun
- Förtroendevalda som uppnått i 32 § LAS (lag om anställningsskydd) angiven ålder vid den tidpunkt då OPF-KR började gälla i kommunen och för individens uppdrag omfattas inte av reglerna.

Pensionsmyndigheten kan i enskilt fall besluta att OPF-KR ändå ska gälla, och bestämmer i så fall villkoren för detta.

Med egenpension på grund av anställning avses egenpension enligt PA-KL eller andra motsvarande äldre kommunala pensionsbestämmelser från anställning i Lilla Edets kommun.

De som har rätt att uppbära egenpension enligt PBF-KL, är de som före valet 2014 haft ett uppdrag på 40 % eller mer.

Ålderspension

Kommunen sätter årligen av pensionsavgifter, beräknade på den förtroendevaldas pensionsgrundande årsinkomst, till en pensionsbehållning i kommunens balansräkning. Pensionsbehållningens värde ökas årligen med inkomstbasbeloppets utveckling.

Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av årsarvode, sammanträdesersättning, och andra i uppdraget utbetalda kontanta ersättningar.

Traktamente, kostnadsersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst, semester och tjänstepension är *inte* pensionsgrundande.

För förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga med minst 40% av heltid, ingår i den pensionsgrundande inkomsten även det avdrag/ bortfall som förtroendevald fått från sitt fasta arvode vid ledighet med sjukpenning, graviditetspenning, föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning samt när han eller hon är ledig enligt Föräldraledighetslagen.

Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande årsinkomsten från första kronan, någon nedre åldersgräns finns inte.

Små pensionsavgifter

Är pensionsavgiften lägre än 3 % av samma års inkomstbasbelopp betalas den direkt till den förtroendevalda och är då inte pensionsgrundande. Belopp understigande 250 kronor avseende kalenderår utbetalas inte.

Pensionsinformation

Den förtroendevalda får information vid förfrågan till kommunens pensionshandläggare på SOLTAK AB om sin ålderspension enligt OPF-KR, pensionsgrundande inkomst, avsättning av pensionsavgift och pensionsbehållning.

Ansökan om ålderspension

Den förtroendevalda ska ansöka hos kommunens pensionshandläggare på SOLTAK AB om utbetalning av ålderspension senast tre månader före önskad utbetalning. Utbetalningen görs av KPA Pension.

Efterlevandeskydd

Ålderspensionen innehåller ett efterlevandeskydd. Det innebär att pensionsbehållningen betalas ut till efterlevande. Efterlevandeskyddet kan väljas bort i samband med ansökan om ålderspension.

Ersättning enligt efterlevandeskyddet beräknas och betalas ut av KPA Pension.

Ansökan om att ta bort efterlevandeskydd

Den förtroendevalda ska samtidigt med ansökan om utbetalning av ålderspension, på samma blankett, ange om efterlevandeskyddet ska upphöra.

Ansökan om utbetalning av efterlevandeskydd

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska efterlevande ansöka hos SOLTAK AB om utbetalning av pensionsbehållningen. Ansökan ska ske senast tre månader efter inträffat dödsfall. Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna tidsgräns.

Sjukpension

Möjligheten till sjukpension gäller förtroendevalda med uppdrag på minst 40 procent. Sjukpension betalas ut till den som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning och som en följd av det befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som anställda har rätt till enligt AGS-KL och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före det år då sjuk- eller aktivitetsersättningen beviljades.

Sjukpensionen betalas ut under den tid som den förtroendevalda har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning.

En förtroendevald som avgår från uppdraget på grund av sjukdom har ett efterskydd i 270 kalenderdagar efter avgången. Efterskyddet innebär rätt till sjukpension om sjuk- eller aktivitetsersättning beviljas under efterskyddstiden. Rätten till efterskydd upphör om den förtroendevalda får nytt uppdrag eller anställning med pensionsrätt.

Under tid med sjukpension ska kommunen fortsätta att sätta av pensionsavgifter för ålderspension.

Sjukpensionen beräknas och betalas ut av KPA Pension.

Ansökan

Den förtroendevalda ska ansöka hos SOLTAK AB om utbetalning av sjukpension senast tre månader efter beviljad sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten kan i särskilda fall bevilja undantag från denna tidsgräns.

Familjeskydd

Familjeskydd kan betalas ut till efterlevande i samband med den förtroendevaldas dödsfall.

Familjeskydd/efterlevandepension beräknas och betalas ut av KPA Pension. För mer information kontakta pensionshandläggare på SOLTAK AB.

Ansökan

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska efterlevande ansöka hos SOLTAK AB om utbetalning av familjeskydd/efterlevandepension. Ansökan ska ske senast tre månader efter inträffat dödsfall. Pensionsmyndigheten kan i särskilda fall bevilja undantag från denna tidsgräns.